

© КОЛЛЕКТИВ АВТОРОВ, 2026

ӘӨЖ 61:378

DOI 10.59598/ME-2305-6053-2026-118-1-187-193

А. М. Тажина^{1*}, А. И. Такуадина¹, А. А. Айткенона¹, К. Ж. Бадекова¹, А. Ж. Сыдыкова¹

БІЛІМ БЕРУ ҮДЕРІСІНДЕ АҚПАРАТТЫҚ-КОММУНИКАЦИЯЛЫҚ ТЕХНОЛОГИЯЛАРДЫ ҚОЛДАНУДЫҢ МАҢЫЗЫ

¹Информатика және биостатистика кафедрасы, КеАҚ «Қарағанды медицина университеті» (100008, Қазақстан Республикасы, Қарағанды қ., Гоголь к-і, 40; e-mail: info@qmu.kz)

***Арайлым Мухтаровна Тажина** – информатика және биостатистика кафедрасы, КеАҚ «Қарағанды медицина университеті»; 100008, Қазақстан Республикасы; Қарағанды қ., Гоголь к-і, 40; e-mail: Tazhina@qmu.kz

Медициналық университеттерде заманауи ақпараттық-коммуникациялық технологияларды (АКТ) және оқыту әдістерін қолданудың, атап айтқанда team-based learning (TBL) және case-based learning (CBL) студенттерді кәсіптік оқытуға, шет тілдерінде коммуникативтік дағдыларды қалыптастыруға және жеке тұлғаны дамытуға әсері зерттелді.

Студенттер мен оқытушылардың жауаптары статистикалық әдістермен өңделеді. Медициналық университеттің студенттері мен оқытушыларына сауалнама жүргізу арқылы TBL, CBL және АКТ әдістерін қолданудың оқу процесіне, студенттерді оқытуға және шет тілінде кәсіби қарым-қатынас дағдыларын қалыптастыруға оң әсері анықталды.

Қолданылған зерттеу әдістері медициналық білім беру процесінде TBL, CBL және АКТ әдістерінің әсерін жан-жақты зерттеуге мүмкіндік берді, сонымен қатар шет тілінде коммуникативтік дағдыларды қалыптастыру және оқытушылардың жеке дамуына ықпал ету жолдарын анықтауға көмектеседі.

Зерттеу нәтижелері TBL және CBL әдістері мен АКТ құралдары медициналық университет студенттерінің оқу мотивациясын арттыратынын, топтық жұмысты тиімді ұйымдастыруға көмектесетінін, шет тіліндегі кәсіби қарым-қатынас дағдыларын жетілдіретінін және жалпы оқу процесінің тиімділігін арттыратынын көрсетті. Бұл әдістер студенттерді болашақ кәсіби қызметке дайындауда үлкен маңызға ие.

Кілт сөздер: коммуникация; ақпараттық-коммуникативтік құзыреттілік; технологиялар; инновациялар; кейс-технологиялар; CBL; TBL

КІРІСПЕ

Бүгінгі таңда мемлекетіміздің еуропалық және әлемдік интеграциясына көшу аясында шет тілдерін меңгеру ЖОО-ның кез келген түлегінің негізгі құзыретінің ажырамас бөлігі болып танылады. Білім беру жүйесіндегі заманауи өзгерістер және түлектерге жаңа жағдайлар оқу процесінің негізгі тұжырымдамалық, мазмұнды және ұйымдастырушылық элементтерін қайта қарау қажеттілігін тудырады. Қоғам өмірінің барлық салаларында интеграция процестері өте күшті қазіргі әлемде шет тілді коммуникация қабілеті мен шет тілдеріндегі қарым-қатынас (іскерлік) дағдылары ерекше маңызға ие болды [7]. Халықаралық байланыстардың өсуі тілдік емес бағыттағы мамандардың өздерінің кәсіби міндеттерін шешу үшін шет тілін үйренуге деген қызығушылығының артуына әкелді. Нәтижесінде кәсіптік-бағдарланған білім берудің өзектілігі артып, шет тілі болашақ мамандарды даярлаудың ажырамас бөлігіне айналды. Кәсіптік-бағдарланған оқыту студенттердің нақты қажеттіліктерін есепке

алуға негізделген және таңдалған мамандандыру бойынша олардың әрі қарайғы қызметінің ерекшеліктерін көрсететін оқытуды білдіреді. Басқаша айтқанда, тілдік емес жоғары оқу орындары студенттерінің шет тілдерін (ағылшын тілін), оның ішінде медициналық, дайындық бағыттарын қолдана отырып, мұндай білімнің ерекшелігі олардың әдебиет оқуға, шетелдік әріптестерімен қарым-қатынас жасауға және тағы басқаларға бағытталған кәсіби қажеттіліктеріне тікелей байланысты.

Демек, Кәсіптік коммуникация тілі мен әлеуметтік-мәдени білімді үйлестіруді көздейтін кәсіптік-бағдарланған білім берудің мәні оны арнайы пәндермен, мысалы, информатика және ағылшын тілдерімен біріктіру болып табылады. Қазақстандық жоғары оқу орындарында оқытудың жаңа бағдарламалары осы факторларды ескеріп, негізінен болашақ мамандардың, оның ішінде медицина мамандарының практикалық қажеттіліктеріне бағытталған қажетті кәсіби-бағдарланған құзыреттерді қалыптастыру мен

дамытуды қамтуы тиіс. Ағылшын тілінде оқытудың коммуникативті компоненті маманның кәсіби қызметінің басым компоненті болып саналатындықтан, шет тіліндегі білім беру процесі тиісті коммуникативті бағытқа ие болуы керек [5].

Мақсаты – медицина университеттерінде заманауи ақпараттық-коммуникациялық технологияларды (АКТ) және оқыту әдістерін, атап айтқанда, team-based learning (TBL) және case-based learning (CBL) әдістерін қолданудың студенттердің кәсіби білім алуына, шет тілдерінде коммуникативтік дағдыларды қалыптастыруға және жеке тұлғалық дамуға әсерін зерттеу.

МАТЕРИАЛДАРЫ ЖӘНЕ ӘДІСТЕРІ

Қазақстанда медициналық білім беруді жетілдіру тенденцияларының бірі жеке тұлғаны және зияткерлік қабілеттерді дамыту үшін оқыту процесіне заманауи білім беру технологияларын енгізу болды, олар өзін-өзі дамытуға ықпал ететін ойлауды дараландыруды айқындайды. Мысалы, кейбір медициналық университеттерде TBL (team-based learning) және CBL (case-based learning) сияқты оқыту технологиялары қолданыла бастады. Пәндерді оқытуда кейс-технология (case study) негізінде осындай инновацияларды пайдалану және енгізу студенттердің оқу және болашақ кәсіби қызметінің оқу мақсаттарына қол жеткізуге бағдарлануына дейін азаяды. Командаға бағытталған әдіс студенттердің коммуникативті, өзін-өзі тәрбиелеу құзыреттілігін дамытады, қойылған міндеттерде жиынтық шешім табуға мүмкіндік береді. Студенттер, өз кезегінде, кейс-технология міндеттерін орындауда мотивацияның артқанын атап өтеді, оның жетістігі топ мүшелерінің кәсіби білімі, дағдылары мен дағдыларының жиынтығынан тұрады, топтағы жұмыстың үйлесімділігіне көбейтіледі (міндеттерді бөлу, тақырып мәселелерін білу, жеке пікір, кәсіби қарым-қатынас негіздері). Кейс-әдістерге TBL (team-based learning) және CBL (case-based learning) жатады. Болашақта CBL (командаға бағытталған білім беру) әдісі практикалық сабақтарды өткізуде сәтті қолданылады. Кейс әдісі (case study) – жағдайларды талдау әдісі, ситуациялық оқыту әдісі. Теорияны практикамен байланыстыра отырып, case-study шектеулі уақыт жағдайында ойластырылған шешім қабылдау қабілетін дамытады. Бұл жағдайда болашақ мамандардың өз қызметінде іскерлік қарым-қатынас құралы ретінде қазақ, орыс және шет тілдерін еркін пайдалану қабілеттерін бөліп көрсетуге болады.

Қазіргі заман жағдайында оқыту кезінде, оның ішінде шет тілінде де барынша қызығушылық шет тілдерінде (ағылшын тілінде) іскерлік қарым-қатынас жасау құзыретін құруға бағытталуы керек екені анық. Бұл құзыреттілік

жеке тұлғаның интегративті сапасын білдіреді, ол өзінің кәсіби қызметі саласында ағылшын тілінде тиімді қарым-қатынас жасау ықтималдығын қамтамасыз етеді. Бұл құзыреттілік көп уақытты қажет ететін, көп өлшемді және көп деңгейлі білім беруді қамтиды, ол өз құрылымында ең тар, белгілі бір құзыреттерді, сондай-ақ білім беру мен қалыптастыру міндеттерін оқытудың әртүрлі деңгейлерінде білім беру барысында шешімін табады [14, 15].

Қазіргі заман жағдайында оқыту кезінде, оның ішінде шет тілінде де барынша қызығушылық шет тілдерінде (ағылшын тілінде) іскерлік қарым-қатынас жасау құзыретін құруға бағытталуы керек екені анық. Бұл құзыреттілік жеке тұлғаның интегративті сапасын білдіреді, ол өзінің кәсіби қызметі саласында ағылшын тілінде тиімді қарым-қатынас жасау ықтималдығын қамтамасыз етеді. Бұл құзыреттілік көп уақытты қажет ететін, көп өлшемді және көп деңгейлі білім беруді қамтиды, ол өз құрылымында ең тар, белгілі бір құзыреттерді, сондай-ақ білім беру мен қалыптастыру міндеттерін оқытудың әртүрлі деңгейлерінде білім беру барысында шешімін табады. Шет тілдік қарым-қатынас құзыретін қалыптастыру пәнаралық тәсіл негізінде жүзеге асырылуы керек. Бұл тәсіл білім берудің лингвистикалық, кәсіптік, психологиялық және мәдени бағыттарын байланыстырады және оқыту бағдарламасының барлық мазмұнын біркелкі бөлуге мүмкіндік береді. Пәнаралық тәсіл негізінде оқыту барысында олар шет тілдік қарым-қатынас құзыретін құрайтын барлық құзыреттерді жан-жақты дамыту мәселесінің шешімін табады. Коммуникативтік құзыреттілікті жақсарту шешендік сөйлеу негіздерін және ғылыми жобаларды ұсыну дағдыларын зерделеу, кәсіби қызметте және әлеуметтік-мәдени нормаларда қарым-қатынасқа бағытталған коммуникативтік стратегиялар мен тактикалар базасын құру сияқты мәселелерді шешуді қамтиды. Оқу тапсырмалары ретінде берілген, мысалы, ағылшын тіліндегі сөйлеу (есептер), ғылыми жобалардың демонстрациялары ұсынылады [7].

Біздің жоо (Қарағанды медицина университеті (ҚМУ) жағдайында шет тілдік қарым-қатынас құзыреттілігін қалыптастыру процесі пәнаралық интеграция негізінде жүзеге асырылады, демек, оқу процесінде алынған білім мен дағдыларды кешенді қолдануды тудырады. Бұл көпұлтты өзара іс-қимыл жағдайында кәсіби салада оқытылатын ағылшын тілінде табысты коммуникацияны жүзеге асыруға мүмкіндік береді [2].

Өз кезегінде, «АКТ-құзыреттілік» деп аталатын жағдайда студенттер өздерінің шет тіліндегі коммуникативті құзыреттіліктерін сапалы түрде жақсарту алатындығын атап өткен жөн. Бұл әртүрлі себептерге байланысты болуы мүмкін:

- оқыту уәждемесінің артуы (заманауи ақпараттық технологиялар жастарда үлкен тануға ие);

- тәулік бойы қолжетімді шынайы ақпаратты қолдану;
- өзара әрекеттесудің жеделдігі;
- жеке білім беру (жоғары оқу орнына дейінгі білім беру дәрежесін, студенттердің психологиялық ерекшеліктерін ескеру мүмкіндігі);
- көптеген деректер көздері (кез-келген студентке қойылған мақсаттың мәселелерін барлық жағынан зерттеуге мүмкіндік беретін, сонымен қатар мәдениетаралық аспект тарапынан алынған мәліметтерді түсінуге ықпал ететін көптеген дереккөздерді жылдам табу мүмкіндігі);
- бұл тәсілдің жан-жақтылығы.

НӘТИЖЕЛЕР ЖӘНЕ ТАЛҚЫЛАУ

Университетте ағылшын тілін қолдана отырып Информатика сабақтарында оқу білім беру мен ақпараттық құзыреттілікті жақсартумен байланысты. Ақпараттық құзыреттілік ақпараттық-коммуникациялық технологияларды (АКТ) қолдану негізінде алынған деректерді өңдеу қабілеттерімен тікелей салыстырылады. Бірақ өз кезегінде АКТ-ның өзі мұндай шет тілін оқытудың тиімділігіне кепілдік бере алмайды. Алайда, олардың оқу процесінде мақсатты қолданылуы шет тілін және шет тілін оқытуда жеке білім беру бағыттарын құру үшін тиімді дидактикалық ережелерді қалыптастырады. Тілдік білім беруде осындай ақпараттық-коммуникациялық технологияларды қолдану ұсынылады:

- жеке немесе топтық жұмыс (мысалы, блог технологияларын немесе вики технологияларын пайдалану);
- дискурсты жазбаша түрде («вики» (Wiki) немесе «блогтар» (blog) серверінде) немесе ауызша түрде («подкасттар» (podcast) серверінде) әзірлеу;
- тиісті дағдыларды қалыптастыруды тек оқытушы немесе оқытушы және студенттер тобы ғана басқарады (Internet желісіндегі микроблогтағы ғылыми жобаларды талқылау арқылы).

АКТ-ны білім беруде қолдану және олардың мүмкіндіктері тілдік және кәсіптік оқытудың шекараларын едәуір кеңейте алады, алайда білім беруде тек шарттар болған жағдайда ғана жеке траектория құру қажет: студенттің өзі және оқытушының белгілі бір студенттің бүкіл оқу процесін өзінің жеке траекториясы бойынша қалыптастыру қабілеті; студенттің осы траекторияны құруда өз қалауын қамтамасыз ету; студенттің жеке траекториясын құруда көптеген таңдалған тақырып бойынша әртүрлі көздерден алынған әртүрлі Оқу материалдары; оқытушыны педагогикалық зерттеулер мен оқу қызметіне мониторинг жүргізуге шақыру.

СВЛ көмегімен ұқсас оқытуды келесі ерекшеліктермен сипаттауға болады:

- топтың барлық студенттерінің өзара тәуелділігі;

- топтың кез-келген студентінің өзінің және басқа студенттердің жетістіктері үшін жауапкершілігі;

- жалпы коммуникативтік, шығармашылық және басқа да білім беру қызметі;
- білім беру қызметін әлеуметтендіру;
- білім беру қызметінің академиялық нәтижелерімен тең қарым-қатынас нысанын бағалаудан тұратын студенттер тобының жұмысын бірлескен бағалау [3].

Бұл ретте, мысалы, «информатика», «ағылшын тілі» сияқты пәндерді аралас оқыту қалай анықталатынын анықтайды:

- ақпараттық-коммуникациялық технологиялардың барлық артықшылықтарын ескеретін, бірақ сонымен қатар студенттердің білім беру қызметінің қорытындыларын жақсартатын басқа әдістер мен әдістерді қолданатын білім берудің икемді тәсілі негізінде технологиялар мен классикалық оқыту синтезі;

- бірыңғай білім беру кеңістігінде жеке қарым-қатынас және бағдарламаланған оқыту барысында оқытуды біріктіру;

- жеке қарым-қатынас барысында оқытуды ақпараттық-коммуникациялық технологияларды лайықты қолданумен ұштастыратын тілдік курс.

СВЛ көмегімен осындай аралас оқытудың үш элементін бөлуге болады:

1) классикалық аудиториялық сабақтар нысанында студенттер мен оқытушының жеке байланысы болған кезде оқытудың өзі;

2) оқу іс-әрекетінің әртүрлі нысандарын қамтитын студенттердің өзіндік жұмысы (интернеттен іздеу, вебквесттер және т. б.);

3) интернеттегі және ЖОО-ның жергілікті желісіндегі әртүрлі тапсырмаларды орындаудан, ғылыми вебинарларға, онлайн конференцияларға, викилерге және т.б. қатысудан тұратын топтық электрондық оқыту [1].

Ақпараттық технологияларды қолданудың артықшылықтары аудио және бейнежазбаның синтезінде, алынған оқу ақпаратын бағалау мен есте сақтаудың тиімділігіне кепілдік беруде, оқу уақытын үнемдеуде, яғни оқытуды күшейтуде көрінеді. Сабақтарда жаңа ақпараттық және білім беру технологияларын қолдану студенттердің ынтасын, танымдық белсенділігін арттырады, кәсіби қызметте шет тілдерінде қарым-қатынас жасау процесінде эмоционалдық тосқауылды еңсеруге жәрдемдеседі, қате өзін-өзі бағалаудан аулақ болуға мүмкіндік береді және оқытудың тиімділігі мен оқыту сапасын арттырады. Қазіргі қоғам өмірінің барлық салаларында болып жатқан түбегейлі өзгерістер, мемлекетіміздің әлемдік қоғамдастыққа кірігуі, білім беру мен өндірістегі интеграциялық процестер жағдайында интеграциялық оқыту стратегиясының өзектілігі күмән тудырмайды. Бұл стратегия мұғалімге білім

алушылардың нақты білім мен дағдыларды игеруі үшін де, оларды әртүрлі жағдайларда жүзеге асыру тәсілдері үшін де жағдайларды модельдеуге мүмкіндік береді.

Білім алушылардың мәдениетаралық құзыреттілігін жетілдіруге, ақпараттық мәдениетті арттыруға, халықаралық жобаларды іске асыруға ықпал ететін CBL пайдалану негізінде ақпараттық-коммуникациялық технологиялар. Айта кету керек, қазіргі заманғы шет тілдері оқытушысының «шет тілі» пәніне үнемі азайып бара жатқан сағаттар жағдайында студенттерді оқыту үшін заманауи білім беру технологияларын кешенді қолдана білуі оқу процесін оңтайландыруға және қарқындалуға мүмкіндік береді, сонымен қатар студенттердің жеке-маңызды оқыту тәсілдерін қалыптастыруға, сыни ойлауды дамытуға, өзін-өзі дәл бағалауға, нәтижелі жұмысқа ықпал етеді. ынтымақтастық және болашақ кәсіби қызметінде өзін табысты жүзеге асыру мүмкіндіктері [4].

Ақпараттық-коммуникациялық технологияларды енгізу білім берудегі сараланған тәсілді жүзеге асыру үшін өте маңызды және студенттерге жеке басының таңдалған даму қарқынына сәйкес өз әлеуетін жүзеге асыруға мүмкіндік береді.

Медициналық жоғары оқу орындарының студенттерін оқыту процесінде ағылшын тілі және информатика сияқты пәндердің интеграциясы оқу бағдарламалары арқылы да жүзеге асырылуы мүмкін. Білім беруде ақпараттық-коммуникациялық технологияларды қолдану тәжірибесі біздің еліміздегі білім берудің перспективасы бағыттарының бірі екені сөзсіз. Ағылшын тілдерінде ұсынылған ресурстық материалдар студенттердің оқитын пәні бойынша да, ағылшын тілі бойынша да білімдерін едәуір байытуға және кеңейтуге мүмкіндік береді. Ағылшын тілінде оқытатын сабақтарда оқытудың ақпараттық-коммуникациялық технологиялары (акт) жаңа оқытудың және коммуникативтік дағдыларды қалыптастырудың үздік педагогикалық құралы болып саналады. Көптеген отандық және шетелдік ғалымдар мен педагогтар АКТ-ны қолдану оқу процесін жеделдетуге, студенттердің оқу пәніне деген қызығушылығын арттыруға, жаңа материалдарды игеру сапасын жақсартуға, оқу процесін дараландыруға және бағалаудың субъективтілігін жоюға көмектесетінін атап өтті. Мұндай сабақтар студенттердің шет тіліне деген қызығушылығының артуымен, тиімділігімен ерекшеленеді.

Осылайша, жаңа заманауи ақпараттық-коммуникациялық технологияларды қолдану және оқытуда CBL қолдану бүкіл оқу процесін жақсарту мен оңтайландырудың, практикалық сабақтардың түрлері мен формаларын әртараптандыруға және оларды студенттер үшін қызықты әрі есте қаларлық етуге мүмкіндік беретін әдістемелік құралдар мен

әдістердің бүкіл жағдайын байытудың маңызды нюанстарының бірі болып саналады [16].

Зерттеу барысында Қарағанды медицина университетінің студенттері мен оқытушыларынан сауалнама алынды. Сауалнамаға 100-ден астам студент пен 10 оқытушы қатысты. Сауалнаманың негізгі сұрақтары TBL, CBL және АКТ әдістерін қолдануға қатысты болды.

Сауалнама нәтижелері:

1. TBL және CBL әдістерін қолдану оқу мотивациясына әсері: 70% респонденттер TBL және CBL әдістерінің оқу мотивациясын оң әсер ететінін айтты. 20% респонденттер бұл әдістердің оқу мотивациясына біршама әсер ететінін мәлімдеді. 10% респонденттер әсер етпейді деп жауап берді.

2. TBL және CBL әдістерінің топтық жұмысқа қатысуына әсері: 60% студенттер TBL және CBL әдістерінің топтық жұмысқа қатысу деңгейін арттыратынын атап өтті. 30% студенттер бұл әдістердің топтық жұмысқа қатысуын орташа арттыратынын айтты. 10% студенттер қатыспайтынын немесе өзгеріс байқамағанын жеткізді.

3. АКТ құралдарының оқу процесінің тиімділігіне әсері: 80% респонденттер АКТ құралдарының оқу процесін тиімдірек ететінін айтты. 15% респонденттер Тиімділік аздап артты деп көрсеткен. 5% респонденттер бұл құралдардың оқу тиімділігіне әсер етпейтініне тоқталды.

Шет тілін үйрену барысында АКТ құралдарының әсері: 65% студенттер АКТ құралдарын пайдалану шет тілінде оқу мотивациясын арттыратынын атап өтті. 25% студенттер бұл құралдардың шет тілін үйренуге жақсы әсер ететінін айтты. 10% студенттер әсер етпейтіні туралы пікір білдірді.

TBL және CBL әдістерінің кәсіби даму деңгейіне әсері: 75% респонденттер TBL және CBL әдістерінің өздерінің кәсіби даму деңгейіне жақсы ықпал еткенін атап өтті. 15% респонденттер бұл әдістердің кәсіби дамуға орташа ықпал еткенін айтты. 10% респонденттер бұл әдістердің кәсіби даму деңгейіне әсер етпегенін мәлімдеді.

ҚОРЫТЫНДЫ

Сауалнама нәтижелері көрсеткендей, TBL және CBL әдістері мен АКТ құралдары медицина университетіндегі студенттердің оқу мотивациясын арттырады, топтық жұмысты тиімді ұйымдастыруға көмектеседі, шет тілінде кәсіби қарым-қатынас жасау дағдыларын жетілдіреді және жалпы оқу процесінің тиімділігін көтереді. Бұл әдістер студенттерді болашақ кәсіби қызметке дайындауда үлкен маңызға ие.

Авторлардың үлесі:

А. М. Тажина, А. И. Такуадина – зерттеу тұжырымдамасы және дизайны.

А. М. Тажина, А. А. Айткеновна – материалды жинау және өңдеу.

К. Ж. Бадекова – статистикалық өңдеу.

А. Ж. Сыдыкова – мәтін теру.

Мүдделер қақтығысы:

Авторлар мүдделер қақтығысының жоқтығын мәлімдейді.

ӘДЕБИЕТ

1. Краснова Т.И, Сидоренко Т.В. Смешанное обучение как новая форма организации языкового образования в неязыковом вузе. *Образовательные технологии и общество*. 2014; 2: 403-413.

2. Попова Т.П. Роль инновационных технологий в обучении иностранным языкам в вузе. *Вестник ВГУ. Серия: Лингвистика и межкультурная коммуникация*. 2016; 1: 128-133.

3. Степанова М.М. Формирование компетенции делового общения на иностранном языке в магистратуре неязыкового вуза. *Научно-технические ведомости СПбГПУ. Гуманитарные и общественные науки*. 2013; 2: 108-112.

4. Яковлева Л.В., Собакаръ Т.Г., Черняк Е.В. *Использование информационных технологий в процессе обучения иностранному языку*. СПб; 2016: 82.

5. *Қазақстан Республикасында білім беруді дамытудың 2020 – 2025 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасы*. Астана; 2020: 105.

6. Назарбаев Н.Ә. *Қазақстан білім қоғамы жолында*. Алматы: Атамұра; 2006: 312.

7. Құдайбергенова К.Ж. *Инновациялық технологиялар – білім сапасын арттырудың факторы*. Алматы: Рауан; 2018: 256.

8. Бидайбеков Е.Ы., Бостанов Б.Ф. *Білім берудегі ақпараттық технологиялар*. Алматы: Қазақ университеті; 2016: 280.

9. Жүсіпова А., Қалиева Л. *Қазіргі білім беру технологиялары*. Алматы: Өркениет; 2019: 198.

10. Селевко Г.К. *Современные образовательные технологии*. М.: Народное образование; 2015: 256.

11. Полат Е.С. *Новые педагогические и информационные технологии в системе образования*. М.: Академия; 2017: 272.

12. Кларин М.В. *Инновации в обучении*. М.: Педагогика; 2018: 320.

13. Роберт И.В. *Информационные и коммуникационные технологии в образовании*. М.: Дрофа; 2016: 312.

14. Андреев А.А. *Дистанционное обучение: сущность, технологии, организация*. М.: Юрайт; 2020: 336.

15. UNESCO. *ICT in Education: A Critical Literature Review and Its Implications*. Paris: UNESCO; 2019: 255.

ТРАНСЛИТЕРАЦИЯ

1. Krasnova T.I, Sidorenko T.V. Smeshannoe obuchenie kak novaja forma organizacii jazykovogo obrazovanija v nejazykovom vuze. *Obrazovatel'nye tehnologii i obshhestvo*. 2014; 2: 403-413.

2. Popova T.P. Rol' innovacionnyh tehnologij v obuchenii inostrannym jazykam v vuze. *Vestnik VGU. Serija: Lingvistika i mezhkul'turnaja kommunikacija*. 2016; 1: 128-133.

3. Stepanova M.M. Formirovanie kompetencii delovogo obshhenija na inostrannom jazyke v magistrature nejazykovogo vuza. *Nauchno-tehnicheskie vedomosti SPbGPU. Gumanitarnye i obshhestvennye nauki*. 2013; 2: 108-112.

4. Jakovleva L.V., Sobakar' T.G., Chernjak E.V. *Ispol'zovanie informacionnyh tehnologij v processe obuchenija inostrannomu jazyku*. SPb; 2016: 82.

5. *Қазақстан Республикасында білім беруді дамытудың 2020 – 2025 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасы*. Астана; 2020: 105.

6. Назарбаев Н.Ә. *Қазақстан білім қоғамы жолында*. Алматы: Атамұра; 2006: 312.

7. Құдайбергенова К.Ж. *Инновациялық технологиялар – білім сапасын арттырудың факторы*. Алматы: Рауан; 2018: 256.

8. Бидайбеков Е.Ы., Бостанов Б.Ф. *Білім берудегі ақпараттық технологиялар*. Алматы: Қазақ университеті; 2016: 280.

9. Жүсіпова А., Қалиева Л. *Қазіргі білім беру технологиялары*. Алматы: Өркениет; 2019: 198.

10. Селевко Г.К. *Современные образовательные технологии*. М.: Народное образование; 2015: 256.

11. Полат Е.С. *Новые педагогические и информационные технологии в системе образования*. М.: Академия; 2017: 272.

12. Кларин М.В. *Инновации в обучении*. М.: Педагогика; 2018: 320.

13. Роберт И.В. *Информационные и коммуникационные технологии в образовании*. М.: Дрофа; 2016: 312.

14. Андреев А.А. *Дистанционное обучение: сущность, технологии, организация*. М.: Юрайт; 2020: 336.

15. UNESCO. *ICT in Education: A Critical Literature Review and Its Implications*. Paris: UNESCO; 2019: 255.

16.04.2025 келіп түсті

11.05.2025; 22.07.2025 пысықтауға жіберілді

30.09.2025 қабылданды

30.03.2026 online жариялады

A. M. Tazhina^{1*}, A. I. Takuadina¹, A. A. Aitkenova¹, K. J. Badekova¹, A. J. Sydykova¹

THE IMPORTANCE OF USING INFORMATION AND COMMUNICATION TECHNOLOGIES IN THE EDUCATIONAL PROCESS

¹Department of Informatics and Statistics, Karaganda Medical University NC JSC (100008, Republic of Kazakhstan, Karaganda c., Gogolya str., 40; e-mail: info@qmu.kz)

***Arailym Mukhtarovna Tazhina** – Department of Informatics and Statistics, Karaganda Medical University NC JSC; 100008, Republic of Kazakhstan, Karaganda c., Gogolya str., 40; e-mail: Tazhina@qmu.kz

The influence of the use of modern information and communication technologies (ICT) and teaching methods at medical universities, in particular, team-based learning (TBL) and case-based learning (CBL) on students' professional education, the formation of communication skills in foreign languages and personal development, has been studied.

The responses of students and teachers were processed using statistical methods. The positive impact of the use of TBL, CBL and ICT methods on the educational process, student education and the formation of professional communication skills in a foreign language through a survey of students and teachers of the medical university was revealed.

The research methods used have made it possible to comprehensively study the impact of TBL, CBL and ICT methods in the medical education process, and also help identify ways to develop communication skills in a foreign language and promote students' personal development.

The results of the study showed that TBL and CBL methods and ICT tools increase the educational motivation of medical university students, help to effectively organize teamwork, improve professional communication skills in a foreign language and increase the effectiveness of the educational process as a whole. These methods are of great importance in preparing students for future professional activities.

Key words: communication; information and communication competence; technologies; innovations; case technologies; CBL; TBL

A. M. Тажина^{1*}, А. И. Такуадина¹, А. А. Айткенова¹, К. Ж. Бадеева¹, А. Ж. Сыдыкова¹

ЗНАЧЕНИЕ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ИНФОРМАЦИОННО-КОММУНИКАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В ОБРАЗОВАТЕЛЬНОМ ПРОЦЕССЕ

¹Кафедра информатики и биостатистики НАО «Карагандинский медицинский университет» (100008, Республика Казахстан, г. Караганда, ул. Гоголя, 40; e-mail: info@qmu.kz)

***Арайлым Мухтаровна Тажина** – кафедра информатики и биостатистики НАО «Карагандинский медицинский университет»; 100008, Республика Казахстан, г. Караганда, ул. Гоголя, 40; e-mail: Tazhina@qmu.kz

Изучено влияние применения современных информационно-коммуникационных технологий (ИКТ) и методов обучения в медицинских университетах, в частности, team-based learning (TBL) и case-based learning (CBL) на профессиональное обучение студентов, формирование коммуникативных навыков на иностранных языках и личностное развитие.

Ответы студентов и преподавателей обработаны статистическими методами. Выявлено положительное влияние использования методов TBL, CBL и средств ИКТ на учебный процесс, обучение студентов и формирование навыков профессионального общения на иностранном языке путем анкетирования студентов и преподавателей медицинского университета.

Использованные методы исследования позволили всесторонне изучить влияние методов TBL, CBL и средств ИКТ в процессе медицинского образования, а также помогают определить пути формирования коммуникативных навыков на иностранном языке и содействия личностному развитию учащихся.

Результаты исследования показали, что методы TBL и CBL и инструменты ИКТ повышают учебную мотивацию студентов медицинского университета, помогают эффективно организовать командную работу, совершенствуют навыки профессионального общения на иностранном языке и повышают

эффективность учебного процесса в целом. Эти методы имеют большое значение при подготовке студентов к будущей профессиональной деятельности.

Ключевые слова: коммуникация; информационно-коммуникативная компетентность; технологии; инновации; кейс-технологии; CBL; TBL